

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

II. De statu regni, & fidelitate regis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

rorum strenuitas, seu reipublicæ administratores, vt suum ministerium digne exequi valeant, in omnibus rationaliter & iuste concurrant. Si enim rex, & sæculi potestates, Dei & ecclesiæ honorem seruauerint, per hoc honor & potestas illorum augebitur, roborabitur, & stabilietur, & victoriæ illis de cælo ministrabuntur, & tam ipsi, quam successores eorum propter eos, in gloria & dignitate Deo propitio perdurabunt. Sin aliter egerint, & Deum contempserint, contemnet illos Deus, & despicabiles ac miseros reddet, & de folio regni exsufflabit, proiicienturque sicut puluis a facie terræ, iuxta quod in libro regum legimus de Achab, & ceteris regibus legis Dei transgressoribus, & sicut ad Heli principem gentis Hebræorum loquitur Dominus: *Quicumque, inquit, glorificauerit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.*

1. Reg. 2.

II.

Et quoniam a nobis ratio exigitur omnium, & principum, & subiectorum, ab eo qui sine acceptione iudicat personarum, & pro ipsis regibus regi regum sumus reddituri rationem, sermo exhortationis ad vestram, domine rex, nobis habendus est excellentiam. In quo factò pontificalem sic exerimus auctoritatem, vt non obliuiscamur regiam a Deo constitutam esse sublimitatem, dicente apostolo: *Subiecti estote regi, quasi præcellenti.* Sicut enim regalis potestas sacerdotali religioni se deuote submittit: sic & sacerdotalis auctoritas cum omni pietatis officio se regali dignitati subdere debet, sicut sanctus ostendit papa Gelasius ad Anastasium scribens imperatorem: Duo sunt, inquit, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra pontificum, & regalis potestas: in quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis regibus in diuino reddituri sunt examine rationem, &c. Ergo quia & rex pro æterna vita indiget pontificibus, & pontifices pro temporalium rerum cursu regali indigent dispositione; a rege obediendum est pontificibus recta, sancta, & iusta suadentibus, & vicissim a pontificibus obediendum est regi pietatis cultui religione, iure, & solatio seruienti. Hortamur igitur vestram, domine rex, excellentiam pietati & probitati sacris, veracibus, &

1. Pet. 2.

Gelasius
epist. 10.

ANNO
 CHRISTI
 909.

bonis insistere moribus, vt ex eorum inueniaris numero,
 de quibus canitur in psalmo: *In conueniendo populos in vnum*, psal. 101.
& reges vt seruiant Domino. & vt noueris, quomodo vt ho-
 mo, quomodo vt rex, seruire debeas Deo. Sic namque
 beatus ait Augustinus: Rex, quia homo est, seruit Deo vi- Epist. 50.
 uendo fideliter: quia rex est, seruit leges iusta prae-
 cipientes, & contraria prohibentes, conuenienti rigore fan-
 ciendo. & reliqua, quae latius in epistola ad Bonifacium
 exequitur. Oportet ergo, vt rex primo interpretetur no-
 men suum, & id quod dicitur nomine, fatagat esse. Rex
 quippe a regendo vocatur. Debet itaque rex primo vitam
 suam a quo moderamine regere, & vt quidam sapiens ait,
 refrenare libidinem, spernere voluptates, iracundiam
 tenere, ac ceteras animi pestes a se repellere. Tunc vere
 rex dici, & alios digne poterit regere, cum ipse impro-
 bissimis dominis dedecori aut turpitudini parere desierit.
 post haec, de pace populi, & quiete ac securitate totius
 regni conuenit eum sollicitum esse. Sit bonis amabilis,
 malis terribilis: sit releuator oppressorum, consolator
 pauperum, viduarum & pupillorum defensor. Illud im-
 plere fatagat, quod Salomon de bono rege dicit: *Rex, qui* Prov. 20.
sedet in solio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo. Tanta quip-
 pe debet esse rex praeditus virtutis & iustitiae auctoritate,
 vt iniustum vel malum aliquid molientes solo intuitu for-
 midolosa maiestatis dissipet, ne ad mediatum facinus
 progredi audeant. Denique quomodo rex secundum be-
 neplacitum voluntatis Dei iuste & fideliter viuere debeat,
 pauca ex sanctorum patrum collecta sententiis, vestrae,
 vt dignum est, prospicientes saluti, vobis cognoscenda
 & facienda proponimus. Vt quid rex dictus sit, & qua-
 lis esse debeat, Isidorus in libro sententiarum scribit: Rex,
 inquit, a recte agendo vocatur. Si enim pie, & iuste, &
 misericorditer regit, merito rex appellatur: si his carue-
 rit, non rex, sed tyrannus est. Et quamuis antiquitus om-
 nes reges tyranni vocati sint: postea pie, iuste, & miseri-
 corditer regentibus, regis nomen inditum est: impie vero,
 iniuste, crudeliterque principantibus, non regis, sed ty-
 rannicum aptatum est nomen. Vnde & beatus Gregorius Lib. 11.
 Moral.
 cap. 9.
 ait: Viros sanctos proinde reges vocari in sacris eloquiis
 didicimus, eo quod recte agant, sensusque proprios be-

ne regant, & motus resistentes sibi rationabili discre-
tione componant. Recte igitur illi reges vocantur, qui
tam semetipsos, quam subiectos bene regendo pacificare
nouerunt. Regale vero ministerium specialiter est, popu-
lum Dei gubernare & regere cum æquitate & iustitia, &
vt pacem & concordiam habeat studere. Ipse enim debet
primo defensor esse ecclesiarum & seruorum Dei, vidua-
rum, orphanorum, ceterorumque pauperum, nec non &
omnium indigentium. Ipsius enim terror & studium hu-
iuscemodi, in quantum possibile est, esse debet, primo
vt nulla iniustitia fiat, deinde si euenerit, vt nullo modo
eam subsistere permittat: nec spem delitescendi, nec au-
daciam male agendi cuiquam relinquat: sed sciant omnes,
quoniam si ad ipsius notitiam peruenerit quidpiam mali
quod admiserint, nequaquam incorrectum aut inultum
remanebit, sed iuxta facti qualitatem erit & modus iustæ
correctionis. Vnde oportet, vt ipse, qui iudex est iudi-
cum, causam pauperum ad se ingredi faciat, & diligenter
inquirat, ne forte illi qui ab eo constituti sunt, & vicem
eius agere debent in populo, iniuste aut negligenter pau-
peres oppressiones pati permittant. Scire autem & vnum-
quemque cuiuslibet sit ordinis oportet, quia si de otio-
so sermone Deo rationem redditurus est, multo magis de
ministerio sibi diuinitus commisso. Sed & formam illam
sapientis regis, quam in se Iob vir iustus ostendit, stu-
deat imitari. Ait enim: *Cumque sederem quasi rex circum-*
stante exercitu, eram tamen merentium consolator. Auris au-
diens beatificabat me, & oculus videns testimonium reddebat
mibi, quod liberassem pauperem vociferantem, & pupillum cui
non esset adiutor. Benedictio perituri super me veniebat, & cor
viduæ consolatus sum. Iustitia indutus sum, & vestiui me sicut ve-
stimento & diademate iudicio meo. Oculus sui cæco, & pes claud,
pater eram pauperum, & causam quam nesciebam diligentissime
inuestigabam. Conterebam molas iniqui, & de dentibus illius au-
ferebam prædam. Hæc illo agente, implebitur in eo quod Sa-
lomon ait: *Misericordia & veritas custodient regem, & firmabi-*
tur iustitia thronus eius. Sicque iustorum & electorum re-
gum imitator effectus, fiet etiam in cælesti regno parti-
ceps gloriæ, & confors immortalium præmiorum. Atten-
dant reges quid Sapientia dicat: *Diligite iustitiam, qui iudi-*

Iob. 29.

Prou. 20.

Sep. 1.

ANNO
 CHRISTI
 909.

catas terram. Item ibidem: Audite reges, & intelligite: discite ibid. cap. 6.
*iudices finium terræ: præbete aures vos, qui continetis multitudi-
 nes, & placetis vobis in turbis nationum. Quoniam data est a Do-
 mino potestas vobis, & virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera
 vestra, & cogitationes scrutabitur. Quoniam cum essetis ministri
 eius, non recte iudicastis, neque custodistis legem iustitiæ, neque
 secundum voluntatem eius ambulastis. Horrende & cito apparebit
 vobis Dominus: quoniam iudicium durissimum his qui præsumunt
 fiet. Exiguo enim concedetur misericordia: potentes autem potenter
 tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam
 Dominus: nec reuerbitur cuiusquam magnitudinem. quoniam pu-
 sillum & magnum ipse fecit, & æqualiter pro omnibus cura est illi.
 Existunt & alia multa sanctarum scripturarum testimonia
 regio nomini & officio conuenientia, de quibus pauca ex
 dictis almi martyris Cypriani decerpta, quantas aduersita-
 tes iniustitia regis regno inferat, & quantum iustitia eius
 regno proficiat, demonstrabunt. Cum enim descripsisset
 qualiter rex conuersari deberet, subiungit: Qui vero re- De abufio-
 nibus sacu-
 li cap. 9.
 gnum secundum hanc legem non dispensat, multas nimi-
 rum aduersitates imperii tolerat. Idcirco enim sæpe pax
 populorum rumpitur, & offendicula etiam de regno susci-
 tantur, terrarumque fructus imminuitur, & seruitia po-
 pulorum præpediuntur. Multi & varii dolores prosperita-
 tem regni inficiunt. carorum & liberorum mortes tristi-
 tiam conferunt, hostium incurfus prouincias vndique va-
 stant, bestia armentorum & pecorum greges dilacerant:
 tempestates aeris, & hemisphæria turbata, terrarum &
 maris ministeria prohibent, & aliquando fulminum ictus
 segetes, & arborum flores, & pampinos exurunt. Itemque
 dicit: Ecce quantum iustitia regis sæculo valet, intuenti-
 bus perspicue patet. pax populorum est, tutamentum pa-
 triæ, immunitas plebis, munimentum gentis, cura languo-
 rum, gaudium hominum, temperies aeris, serenitas ma-
 ris, terræ fecunditas, solatium pauperum, hereditas filio-
 rum, & sibimetipsis spes futura beatitudinis. Attamen sciat
 rex, quod sicut in throno hominum primus constitutus
 est, sic & in pœnis, si iustitiam non fecerit, primatum ha-
 biturus est. Omnes namque, quoscumque peccatores sub
 se habuit, supra se in illa futura pœna habebit. Cum ergo
 tanto ac tali asserente viro, qui cum apostolo Paulo dice-*

2. Cor. 13.

re poterat: *An experimentum quaeritis eius, qui in me loquitur Christus?* boni regis iustitia tanta & sibi & regno utilitatis conferat commoda, e contrario vero mali regis prauitas tanta & sibi & regno inferat damna, quanta vobis, rex venerande, in cunctis vestris actibus viuendum est cautela? Oramus igitur, vt haec placida aure suscipiatis, & monitis placeat vobis inhaerere salubribus: quatenus vestris bene, & per vos aliorum iuste modificatis moribus, hac vobis commissa decenter administratione peracta, ab eo qui temporale vobis dedit regnum accipere mereamini aeternum. Sed & nobis, & omnibus, qui in regno vestro consistimus, oportet vt iustam fidelitatem vobis conseruemus, & honorificentiam regiam exhibeamus, & de utilitate regni aliquid quaerenti, secundum scire & posse, verum & utile consilium suggeramus.

III.

De monasteriorum vero non statu, sed lapsu quid dicere vel agere debeamus, iam pene ambigimus. Dum enim, mole criminum exigente, & iudicium a domo Domini incipiente, quaedam a Paganis succensa vel destructa, quaedam rebus spoliata, & ad nihilum prope sint redacta, si tamen quorundam adhuc videntur superesse vestigia, nulla in eis regularis formae seruantur instituta. Siue namque monachorum, seu canonicorum, seu sint sanctimonialium, propriis & sibi iure competentibus carent rectoribus, & dum contra omnem ecclesiae auctoritatem praelatis vtuntur extraneis, in eis degentes, partim indigentia, partim malevolentia, maximeque inhabilium sibi praepositorum faciente inconuenientia, moribus viuunt incompositis: & qui sanctitati religionique caelesti intenti esse debuerant, sui velut propositi immemores, terrenis negotiis vacant. quidam etiam, necessitate cogente, monasteriorum sepra derelinquunt, & volentes nolentesque saecularibus iuncti saecularia exercent, cum econtra dicat Apostolus: *Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus.* Ergo quia non solum a vulgo nullo distare videntur vitae merito, sed etiam, propter infima quae sectantur opera, despectio- nis expositi sunt ludibrio, cum propheta cogimur Ieremia nostrae ciuitatis, sanctae videlicet ecclesiae, flere dispendia, & voce proclamare publica: *Quomodo obscuratum est*

2. Tim. 2.

Thren. 4.

ANNO
CHRISTI
909.